

ACTIVITEITENPLAN

2022

**MUSEUM
BESCHERMING
BEVOLKING**

Museum Bescherming Bevolking.

Bunkercomplex Park Overvoorde
Van Vredenburgweg 176a
2283SE Rijswijk

Voorwoord

Voor u ligt het Activiteitenplan 2022 van het Museum Bevolking Overvoorde Rijswijk. De basis hiervoor is te vinden in het Beleidsplan MBB 2022-2025 van het NVI, de landelijke erfgoedinstelling voor publieke veiligheid waar het Museum Bescherming Bevolking deel van uitmaakt. Het beleidsplan is te vinden in de bijlage. Naar de buitenwereld zullen wij ons blijven presenteren als voorheen: Museum Bescherming Bevolking (MBB). Ook in dit plan zal deze afkorting gehanteerd worden.

In dit document wordt nader ingegaan op de activiteiten en acties van het MBB in 2022. Voor alles wat in dit plan wordt beschreven op het gebied van ambities en voorgenomen activiteiten geldt als randvoorwaarde dat de coronapandemie in de loop van 2022 onder controle wordt gebracht en het dagelijks leven weer wordt genormaliseerd.

Maart 2022

Namens de vrijwilligers van het MBB,

Riko van der Stap
Locatiemanager

Museum Bescherming Bevolking.

Bunkercomplex Park Overvoorde
Van Vredenburgweg 176a
2283SE Rijswijk

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Missie en visie	4
2. Ambities op het gebied van publieks- en educatieve activiteiten	5
2.1. Open dagen	5
2.2. Groepsboekingen	5
2.3. Schoolbezoeken	5
2.4. Bijzondere activiteiten	6
2.5. Samengevat	6
3. Staat en status van het bunkercomplex	7
3.1. Status	7
3.2. Staat van het complex	7
4. Organisatie van het MBB	8
5. Stakeholders	9
5.1. Gemeente Rijswijk	9
5.2. Provincie Zuid-Holland	9
6. Financiën	10
7. Samenwerkingsverbanden	11
7.1 ROC Mondriaan	11
7.2 Middin	11
7.3 Stichting Cultureel Erfgoed Koude Oorlog (SCEKO)	11
7.4 B&T Productions	12
8. Medegebruikers	12

Museum Bescherming Bevolking.

Bunkercomplex Park Overvoorde
Van Vredenburgweg 176a
2283SE Rijswijk

Inleiding

Het Museum Bescherming Bevolking (MBB) in het bunkercomplex Overvoorde in Rijswijk is in feite een depot met publieksactiviteiten van het Nationaal Veiligheids Instituut (NVI) dat op vaste tijden en op aanvraag geopend is voor belangstellenden. Dit unieke complex is gelegen in de zogenoemde landgoederen zone in Rijswijk aan de Van Vredenburgweg. Aangelegd door de Duitse bezetter kort na de inname van Nederland in 1940 als af luisterstation ("Funkhorchstelle") voor Brits radioverkeer, heeft het na de oorlog enige jaren leeggestaan¹.

Door de toenemende dreiging vanuit de toenmalige Sovjet-Unie brak de periode van de koude oorlog aan met een zeer reëel geachte kans op een kernoorlog. Naast de militaire inzet binnen de NAVO richtte de Nederlandse overheid daarom een civiele verdedigingsorganisatie op: de Bescherming Bevolking (BB). De Duitse af luisterbunker werd begin jaren vijftig van de vorige eeuw in gebruik genomen als commandopost voor de BB in geval van een acute dreiging van een kernoorlog of andere grootschalige calamiteit. In de jaren zestig van de vorige eeuw is een nieuwe, atoomvrijebunker gebouwd pal naast de Duitse bunker. Deze is in 1969 in gebruik genomen. Deze bunker verkeert nog exact in de staat zoals die was ten tijde van de sluiting van het complex in 1986. In de atoombunker zetelde de staf van de BB in crisistijd. Een beeld van de activiteiten van de verschillende operationele BB afdelingen in het veld (Redders, Pioniers, Geneeskundige dienst, ABC dienst²) wordt getoond in het museumgebouw, dat oorspronkelijk de kantine en bakkerij was van de Duitse bezetter. In de oefen ruïne bevindt zich een permanente expositie waar in miniatuur alle reddingsoperaties van de BB te zien zijn, alsmede het daarvoor gebruikte materiaal.

Juist de combinatie van 2^e Wereldoorlog en Koude oorlog geschiedenis, maakt dit complex zo uniek en heeft het de beschermde status van cultureel erfgoed. Begin deze eeuw is daarom het Museum Bescherming Bevolking (MBB) opgericht. Het doel is dit erfgoed te onderhouden en te conserveren en de geschiedenis door te geven aan volgende generaties. Het museum is in principe elke 1^e zondag van de maand geopend voor belangstellenden, alsmede op Open Monumentendag, Bunker dag en Nacht van de Nacht. Daarnaast worden er rondleidingen verzorgd voor scholen en andere belangstellenden. Zo is een rondleiding door het complex voor diverse scholen in de regio, zoals het Stanislas College en het Van Vredenburgcollege een vast onderdeel geworden van het introductieprogramma voor brugklassers. Incidenteel is er ook van uit het buitenland belangstelling.

In de atoombunker is een uitgebreid archief aanwezig van de Nationale Collectie Bescherming Bevolking. Het betreft een groot papieren archief en tevens een enorme hoeveelheid historisch foto- en filmmateriaal. Dit archief moet nog grotendeels ontsloten worden en gedigitaliseerd, opdat het toegankelijk kan worden gemaakt voor een breed publiek. Het museum wordt gerund door onbezoldigde vrijwilligers die het complex onderhouden en zo mogelijk onderhoud plegen en

¹ De bunker is speciaal voor dit doel ontworpen en gebouwd, een zogenoemde "Sonderkonstruktion"(SK) en maakt geen deel uit van de bunkers van de Atlantikwall

² ABC dienst : Atomaire, biologische en chemische dienst
Activiteitenplan MBB Rijswijk 2022

Museum Bescherming Bevolking.

Bunkercomplex Park Overvoorde
Van Vredenburgweg 176a
2283SE Rijswijk

rondleidingen verzorgen. De inkomsten bestaan uit de entreegelden op de bezoekersdagen en opbrengsten van rondleidingen en incidentele subsidies zoals de evenementensubsidie van de gemeente Rijswijk. De jaarlijkse tekorten op de deexploitatie MBB zijn afgelopen jaren opgevangen binnen de totaalexploratie van de stichting.

Museum Bescherming Bevolking.

Bunkercomplex Park Overvoorde
Van Vredenburgweg 176a
2283SE Rijswijk

1. Missie en visie

Het MBB beschouwt het als zijn maatschappelijke opdracht om de huidige en toekomstige generaties de geschiedenis te vertellen en te laten zien van het bunkercomplex Overvoorde. Beginnend bij de Duitse bezetting in 1940 en de aanleg van dit - in Europa unieke – complex. Aansluitend daarop de Koude Oorlog en de oprichting in 1952 van de civiele verdedigingsorganisatie BB (Bescherming Bevolking) als antwoord op de toenemende dreiging van een nucleaire 3^e wereldoorlog en uiteindelijk resulterend in de bouw van de atoomvrije BB-commandobunker eind jaren zestig.

Het bestaan en de activiteiten van de BB lijken wat weggezaakt in het collectieve geheugen, maar deze organisatie, op enig moment bestaande uit circa 200.000 mensen (beroepskrachten en vrijwilligers), heeft een grote rol gespeeld in de vijftiger en zestiger jaren van de vorige eeuw. De Koude oorlog heeft ons veiligheid denken decennia lang bepaald. De wereld was verdeeld in de twee machtsblokken NAVO met als leidende supermacht de VS enerzijds en het Warschaupact met de Sovjet-Unie als supermacht anderzijds.

Tegelijkertijd herhaalt de geschiedenis zich, enerzijds in andere verschijningsvormen (cyber aanvallen en desinformatiecampagnes bijvoorbeeld), anderzijds in een werkelijke oorlog die op dit moment woedt in Oekraïne. Dit alles speelt zich af in een complexere wereld, waarbij ook China zich nadrukkelijk als supermacht aan het profileren is. Helaas is de grondoorzaak van de conflicten en spanningen nog altijd dezelfde: een fundamenteel wantrouwen tussen supermachten met een verschillende wereldbeschouwing in een geopolitiek machtsspel.

In de visie van het MBB reden te meer om de geschiedenis door te geven en in een breder kader te plaatsen, want wie de geschiedenis niet kent, kan de actualiteit niet goed duiden.

De positionering van het MBB als een uniek historisch complex van nationaal belang kan door de gemeente Rijswijk worden benut als een 'unique sellingpoint' van grote historische, maatschappelijke en educatieve waarde.

Museum Bescherming Bevolking.

Bunkercomplex Park Overvoorde
Van Vredenburgweg 176a
2283SE Rijswijk

2. Ambities op het gebied van publieks- en educatieve activiteiten

2.1. Open dagen

Standaard is het MBB iedere eerste zondag van de maand geopend. In 2019, het laatste jaar voor de coronapandemie bedroeg het aantal bezoekers 824. In drie jaar tijd moet dit aantal met ongeveer 50% toenemen tot 1200. Dit kan gerealiseerd worden door gericht deze dagen te promoten via social media en meer traditionele als lokale kranten en omroepen. Met name dient er een goede werkrelatie te worden opgebouwd met Omroep West. Bezien zal worden of een reserveringssysteem op de website haalbaar is, ook zal op basis van postcode analyse in beeld gebracht worden wat de regionale en bovenregionale aantrekkingskracht van het MBB is. Zo kunnen blinde vlekken in kaart worden gebracht, waarop gerichte promotionele acties kunnen worden gezet.

2.2. Groepsboekingen

Families, instellingen en bedrijven van de meest uiteenlopende aard melden zich spontaan om een rondleiding te boeken veelal in combinatie met catering. Bij grotere groepen kan op het gebied van de catering samengewerkt worden met het nabijgelegen paviljoen Te Werve. Men kent het MBB veelal van horen zeggen. Van het pré corona tijdperk zijn niet genoeg betrouwbare gegevens beschikbaar over aantallen. Voor 2022 staat de teller op dit moment op circa 150 bezoekers tot en met april. Geëxtrapoleerd betekent dit over heel 2022 circa 450 bezoekers. Dat is zonder dat er gerichte promotionele activiteiten worden ontplooid.

Tot 2020 werkte het MBB samen met een evenementenbedrijf dat teamuitjes e.d. organiseerde. Nu de coronacrisis achter ons lijkt te liggen, kan het contact en de samenwerking weer worden hersteld. In overleg met dit bureau kan een target aan groepsboekingen worden bepaald op basis van hun kennis van de markt. Incidenteel heeft het MBB zelfs gediend als trouwlocatie. Hoewel dat

Museum Bescherming Bevolking.

Bunkercomplex Park Overvoorde
Van Vredenburgweg 176a
2283SE Rijswijk

zeker niet als kernactiviteit gezien moet worden, staan we daar open voor. Bij zulke gelegenheden kan een bezoek aan het MBB worden gepromoot.

2.3. Schoolbezoeken

Het Van Vredenburgcollege en het Stanislascollege behoren tot de vaste bezoekers van het MBB, tot corona roet in het eten gooide. Ongetwijfeld als gevolg van de actualiteit komen er nu aanvragen van scholen uit de regio. Waar het bij het Van Vredenburgcollege en het Stanislascollege veelal brugklassers betrof, gaat het bij de scholen die nu komen (onder anderen het Alfrinkcollege uit Zoetermeer, het Wartburg college uit Rotterdam e.o. en het Teylingencollege uit Noordwijk), om leerlingen 4/5 havo en vwo die bij het vak geschiedenis de Koude Oorlog hebben gehad. We verwachten dat het aantal aanvragen de komende tijd nog fors zal toenemen en dat de uitdaging zal zijn om ze allemaal te kunnen honoreren. Voor maart en april bedragen de aantallen zo'n 300 leerlingen. Dat kan niet zo op jaarbasis worden geëxtrapoleerd. Wel zullen de contacten met die scholen worden vastgelegd om zo tot vaste afspraken te komen over jaarlijkse bezoeken in het kader van het vak geschiedenis. Zo kunnen deze bezoeken dan worden opgenomen in een jaarplanning.

Gezien het belang dat het MBB hecht aan haar educatieve rol zal de focus de komende jaren vooral liggen op deze educatieve functie.

Museum Bescherming Bevolking.

Bunkercomplex Park Overvoorde
Van Vredenburgweg 176a
2283SE Rijswijk

2.4. Bijzondere activiteiten

Jaarlijks terugkerende bijzondere activiteiten zijn de openstelling van het MBB tijdens Open Monumentendag, Bunkerdag en Nacht van de Nacht. Daar komen bij elkaar zeker zo'n 500 bezoekers op af. In 2021 is een bijzonder geslaagd weekend van de Koude Oorlog georganiseerd met deelname van meerdere re-enactment verenigingen. Dat evenement had landelijke uitstraling en genereerde ook landelijke publiciteit (De Telegraaf, Omroep Max, NOS-radio Met het oog op Morgen). Hier kwamen zo'n 200 bezoekers op af.

In oktober 2022 is het 60 jaar geleden dat de Cubacrisis plaatsvond. In samenwerking met de Stichting Cultureel Erfgoed Koude Oude Oorlog (SCEKO), zal een tweedaags evenement hierover worden georganiseerd bestaande uit een expositie met maquettes, foto's en historisch beeld- en geluidmateriaal. Ook re-enactment verenigingen zullen wederom acte de présence geven. Bovendien is contact gelegd met de Universiteit Leiden, faculteit Geesteswetenschappen. Een universitair hoofddocent moderne Russische Geschiedenis zal in een videopresentatie de positie van de Sovjet-Unie duiden en het handelen van partij secretaris Chroesjtsjov en het politbureau. Het aantal bezoekers zal mede onder invloed van de actualiteit naar verwachting groot zijn: ongeveer 250.

Het MBB heeft de ambitie ieder jaar een extra eenmalig evenement te organiseren.

Tot slot kan niet onvermeld blijven dat op aanvraag rondleidingen verzorgd kunnen worden voor mensen met een visuele beperking (zie www.Museum4all.nl).

2.5. Samengevat

Voor 2022 verwachten we ruim 2.000 betalende bezoekers. Met gerichte acties willen we dit aantal de komende jaren laten groeien naar 2.500 tot 3.000. Hogere groeiambities zijn alleen te realiseren met meer reguliere openstellingen (bijvoorbeeld iedere zondag i.p.v. elke 1^e zondag van de maand). Dan lopen we echter tegen de grenzen aan van wat een groep onbezoldigde vrijwilligers kan behappen.

Museum Bescherming Bevolking.

Bunkercomplex Park Overvoorde
Van Vredenburgweg 176a
2283SE Rijswijk

3. Staat en status van het bunkercomplex.

3.1. Status

Het complex heeft de status van cultureel erfgoed en krijgt wellicht de status van Rijksmonument. De implicaties hiervan staan in het Beleidsplan Overvoorde 2022-2025 van het NVI beschreven (bijlage).

De gemeente Rijswijk is eigenaar van de panden. Over de bestemming en het gebruik van deze panden door de vrijwilligers van het MBB is behoefte aan duidelijkheid voor de langere termijn. Een overeenkomst tussen de gemeente en het NVI waarin alle panden en hun gebruiksbestemming zijn opgenomen is daarvoor noodzakelijk. In het beleidsplan (bijlage) is aangegeven dat gestreefd wordt naar een nieuw afsprakenkader tussen de gemeente en het NVI/MBB.

3.2. Staat van het complex

Momenteel wordt een Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) in opdracht van de gemeente opgesteld, gebruikmakend van een eerder plan uit 2019. Wanneer dat gereed is, zal duidelijk zijn wat er de komende jaren dient te gebeuren om het complex in stand te houden en waar nodig te restaureren. Daar zullen aanzienlijke kosten mee gemoeid zijn. Subsidies zijn mede afhankelijk van het al dan niet verkrijgen van de status (rijks)monument. Een punt van aandacht is tevens het voornemen van KPN de huur van de serverruimte in de atoombunker te beëindigen. De warmteafgifte van de servers zorgt namelijk momenteel voor een droog en aangenaam klimaat in de atoombunker. Wanneer die verwarming wegvalt, zal er een alternatieve oplossing voor klimaatbeheersing dienen te komen vanwege de werkomstandigheden en de collectie.

Het MBB heeft de ambitie de garage in oorspronkelijke staat terug te brengen. Nu zijn er twee garagedeuren. Dat waren er oorspronkelijk vier. Door die weer terug te plaatsen, ontstaat de mogelijkheid meer historische BB voertuigen, die zich momenteel in een centraal depot in Apeldoorn bevinden, te stallen en ten toon te stellen.

Er liggen in het park ook nog zogenoemde Tobruks. Dat zijn kleine 2-persoons geschutsbunkers door de Duitse bezetter gebouwd in de verdedigingsring rond het complex. Het MBB zou graag een tobruk weer op het terrein willen ten toonstellen om het beeld zo compleet mogelijk te maken.

Het sanitair gebouw wordt momenteel gebruikt als clubhuis voor een vereniging. Helder moet zijn welke (huur)overeenkomst daaraan ten grondslag ligt en wat de gemeente voornemens is wanneer deze overeenkomst expireert. Dit pand behoort immers ook tot het Atlantikwall erfgoed.

Museum Bescherming Bevolking.

Bunkercomplex Park Overvoorde
Van Vredenburgweg 176a
2283SE Rijswijk

Het terreinonderhoud wordt zoveel mogelijk door de vrijwilligers uitgevoerd naast klein onderhoud en beperkte renovatiewerkzaamheden³.

³ Voorbeelden zijn het opknappen van de garage, herstel van de luchtschacht in de grote SK bunker, nieuwe deuren in de buitentoiletten naast de SK en het plaatsen van een replica van de windroos op het dak van de SK

Museum Bescherming Bevolking.

Bunkercomplex Park Overvoorde
Van Vredenburgweg 176a
2283SE Rijswijk

4. Organisatie van het MBB

De dagelijkse leiding van het MBB berust bij de locatiemanager. Hij stuurt de vrijwilligers aan, vertegenwoordigt het MBB naar buiten en legt verantwoording af aan de directeur van het NVI. Hij is ook gemachtigd tot het doen van uitgaven tot een bedrag van € 500,-.

Gezien het feit dat het een onbezoldigde vrijwilligersfunctie betreft, in de huidige situatie vervuld door iemand met een fulltimebaan, is hier sprake van een continuïteitsrisico. Wel is een aantal taken gedelegeerd naar andere vrijwilligers die tot de vaste kern behoren.

Het is van belang de taakverdeling goed vast te leggen en daarnaast de administratie en registratie van de bezoekers en daarmee samenhangende gegevens te verbeteren onder meer om tot een betrouwbaar meerjarig overzicht te komen.

Het totale aantal vrijwilligers bedraagt ongeveer 25. Dat is niet voldoende om de ambities te realiseren en er is behoefte aan vrijwilligers met specifieke competenties. Er is behoefte aan uitbreiding van het aantal gidsen, met name van gidsen die ook doordeweeks beschikbaar zijn.

Voorts is er behoefte aan iemand die als pr/promotie functionaris kan optreden, gebruikmakend van zijn/haar netwerk in de regio. Er moeten goede werkrelaties worden opgebouwd met regionale bladen en omroepen. Hij/zij moet tevens de mogelijkheden social media kunnen benutten.

Tot slot is er behoefte aan een (gepensioneerde) docent geschiedenis die lesbrieven en ander educatief materiaal kan ontwikkelen.

Tot nu toe worden vrijwilligers niet gericht geworven. Gezien het bovenstaande moeten er profielschetsen worden opgesteld waarmee advertenties kunnen worden geplaatst in vacaturebanken voor vrijwilligerswerk.

Museum Bescherming Bevolking.

Bunkercomplex Park Overvoorde
Van Vredenburgweg 176a
2283SE Rijswijk

5. Stakeholders

5.1. Gemeente Rijswijk

De relatie met de gemeente is tweeërlei. Primair is de gemeente de eigenaar van het bunkercomplex en daarmee verantwoordelijk voor de staat van het complex en het reguliere onderhoud, alsmede voor de terreinverlichting. Ten aanzien van de verhuur en gebruik van het complex door MBB dient een nieuw afsprakenkader te worden opgesteld zoals benoemd in het beleidsplan (zie bijlage).

Voor het eerst in 2020 en 2021 is bij de gemeente Rijswijk een evenementensubsidie aangevraagd voor het organiseren van de open dagen. Deze aanvragen zijn gehonoreerd, waardoor het totale exploitatietekort dat het NVI moet dekken, is verlaagd. We zijn uiteraard de gemeente erkentelijk voor het toekennen van deze subsidie en hebben het ook ervaren als blijk van erkenning voor de inspanningen van vrijwilligers. De aanvraag voor evenementensubsidie voor 2022 is ingediend.

Het MBB wil aansluiting zoeken bij gemeentelijk cultureel en toeristisch beleid. Zo verdient de gemeentelijke brochure “Voorjaarswandeling door de Voordes” een actualisering, waar in het MBB prominenter kan worden opgenomen. Ook zal het MBB zich inzetten voor nauwere contacten met Museum Rijswijk, hopelijk in de toekomst uitmondend in een expositie aldaar.

5.2. Provincie Zuid-Holland

Het MBB neemt deel aan de erfgoedtafel Zuid-Holland van de provincie, voor zover dat mogelijk is in termen van tijd en beschikbaarheid. Dat levert nuttige contacten op met bijvoorbeeld vertegenwoordigers van het Atlantikwall museum en andere verwante organisaties. Structurele deelname aan de erfgoedtafel zet het MBB op de kaart en projectmatige subsidies komen dan binnen bereik. De leden van de erfgoedtafel besluiten gezamenlijk welke projecten worden gehonoreerd. Bezien kan worden in hoeverre vanuit de provincie subsidiemiddelen voor MBB beschikbaar kunnen komen. Deelname aan de erfgoedtafel kan ook benut worden om het MBB bredere bekendheid te geven.

Museum Bescherming Bevolking.

Bunkercomplex Park Overvoorde
Van Vredenburgweg 176a
2283SE Rijswijk

6. Financiën

De gemeente Rijswijk is verantwoordelijk van het groot onderhoud van het complex. Het eerder in 2019 opgestelde MJOP door HJ Projectrealisatie kwam uit op een bedrag van ruim € 500.000, - (ex BTW) met de nodige voorbehouden, wellicht dat het uiteindelijk benodigde bedrag hier nog bovenuit komt. Aangezien het nieuwe MJOP nog niet gereed is, kunnen op dit moment geen harde cijfers worden genoemd. Bovendien hangen de kosten ook af van de keuzes die naar aanleiding van het MJOP worden gemaakt.

In dit verband wordt, onder verwijzing naar het beleidsplan (bijlage) opgemerkt dat idealiter een incidentele inhaalslag wordt gemaakt (restauratie van het erfgoed) waarna daarna op basis van het MJOP het complex op dusdanige wijze wordt onderhouden dat het erfgoed voor de komende generaties behouden blijft. Indien het complex de status van Rijksmonument verkrijgt zal dit waarschijnlijk leiden tot grotere kansen op subsidie, met name voor de incidentele restauratiekosten.

In dit verband wordt ook verwezen naar § 8.1 waar ingegaan wordt op de inzet van leerlingen voor delen van het werk in de vorm van leer/werktrajecten door MBO studenten.

Er is geen totaalbeeld van de reguliere exploitatiekosten van het complex. Dat wordt veroorzaakt door de historisch gegroeide gebruikssituatie van de panden. Zo draagt de gemeente momenteel de energielasten van de dienstwoning, de garage, de oefenruïne, de Duitse bunkers en de Atoombunker. Als bate staat daar de verhuur aan KPN tegenover van een ruimte in de atoombunker. Het MBB heeft geen inzicht in deze baten en lasten.

2019 is het laatste representatieve jaar (pré-Covid) en toen bedroeg het exploitatieverlies op basis van de direct aan de locatie toe te wijzen kosten ca. 25k waartegenover ca. 10k aan inkomsten stond. Dit betekent een rechtstreekse bijdrage vanuit de NVI-begroting van 15k en daarnaast een indirecte bijdrage vanwege de (niet doorbelaste) overheadkosten binnen het NVI. De directe kosten betreffen met name huur en energielasten van het museumgebouw plus de materiaalkosten ten behoeve van het klein onderhoud dat door vrijwilligers wordt gepleegd. Kleinere kostenposten zijn reiskosten, bureaunkosten, drukwerk, (internet) abonnementen en overige algemene kosten.

Om de ambities voor de educatieve activiteiten te kunnen realiseren is een investering in de ICT-infrastructuur noodzakelijk. Te denken valt aan accesspoints in de bunkers, waardoor via QR-codes online informatie door bezoekers kan worden geraadpleegd. Als het lesgebouw weer volledig functioneel wordt, dienen een patchkast en server te worden teruggeplaatst (de bekabeling is nog intact). Deze kosten kunnen de jaarlijkse exploitatiekosten verhogen, hierover zal overleg worden gevoerd binnen het NVI, met name richting de begroting 2023. Ook hier liggen overigens kansen voor een interessant leer/werktraject voor MBO studenten.

Om het archief te digitaliseren zal worden aangesloten bij de lopende vernieuwing van de collectie(registratie)systemen van het NVI.

Museum Bescherming Bevolking.

Bunkercomplex Park Overvoorde
Van Vredenburgweg 176a
2283SE Rijswijk

Begroting 2022 directe kosten MBB Rijswijk:

Exploitatiekosten MBB Rijswijk excl. overheadkosten NVI	Euro
Huisvesting	
Huur	7.500
Energie	3.250
Klein onderhoud en overige kosten	250
Subtotaal	11.000
Vrijwilligers	
Vrijwilligersvergoeding Locatiemanager	1.700
Reiskosten vrijwilligers	1.500
BHV	1.000
Overig	2.000
Subtotaal	6.200
Kantoorkosten	
Kantoorbenodigdheden	200
Data en telefonie	800
ICT	500
Subtotaal	1.500
Autokosten	
Brandstoffen	300
Onderhoud	1.000
Verzekeringen	1.000
Belastingen	500
Subtotaal	2.800
Overige exploitatiekosten	
Exploitatiekosten MBB Rijswijk	3.500
Subtotaal	3.500
Opbrengsten	
Kaartverkoop en events	-10.000
Exploitatietekort	15.000

Toelichting op de begroting:

De exploitatie van het MBB maakt deel uit van de totale begroting van het Nationaal Veiligheidsinstituut (NVI) te Apeldoorn. Het NVI beheert het Nederlands erfgoed publieke veiligheid: de historische collecties van de politie, brandweer, Bescherming Bevolking (BB) en het Rode Kruis. Het beheer van de BB-collectie (realia en documentatie) wordt binnen het NVI financieel gedekt vanuit de algemene middelen op basis van bekostiging vanuit de publieke sector. Dit beheer staat daardoor los van de deelexploitatie MBB Rijswijk zoals hierboven gepresenteerd. Deze deelexploitatie betreft uitsluitend de aanvullende directe kosten om het bunkercomplex (beperkt) open te houden voor publiek op basis van de inzet van vrijwilligers, dus niet de beheerskosten m.b.t. de collectie (NB: binnen het NVI zijn er ook nog de indirecte overheadkosten die verband houden met de deelexploitatie MBB, deze zijn niet zichtbaar in bovenstaande deelbegroting). Het verzoek om een exploitatiesubsidie MBB vanuit de gemeente Rijswijk betreft dus de dekking van het tekort op de deelexploitatie die direct verband houdt met de activiteiten op het complex Overvoorde en de daarmee samenhangende overheadkosten (deze zijn niet exact berekend maar te denken valt aan een percentage van 33%).

Museum Bescherming Bevolking.

Bunkercomplex Park Overvoorde
Van Vredenburgweg 176a
2283SE Rijswijk

-

7. Samenwerkingsverbanden

7.1 ROC Mondriaan

In par. 6 werd gewezen op een door de gemeente op te stellen restauratieplan voor het complex. In dit verband wordt aan de gemeente de suggestie gedaan om gebruik te maken van studenten van de School voor Bouw&Infra van ROC Mondriaan, bijvoorbeeld bij het herstel van de dienstwoning op het terrein. Gelet op de erfgoedwaarden dient dit uiteraard goed te worden begeleid waarbij deskundige vrijwilligers van het MBB uiteraard een rol kunnen spelen. Uiteindelijk kan de woning ook qua interieur teruggebracht worden naar het tijdsbeeld van de jaren 70.

Het betreft studenten met een “rugzakje”, die enige afstand tot de arbeidsmarkt hebben en voor hun stage niet direct plaatsbaar zijn bij commerciële bouwbedrijven. Zo kunnen deze studenten werkervaring opdoen en toegeleid worden naar de arbeidsmarkt. Het MBB ziet dit als een belangrijke aanvulling op zijn maatschappelijke opdracht. Wel dient de gemeente de opdracht te verstrekken als eigenaar van het pand en garant te staan voor de materiaalkosten (zal opgenomen zijn in het MJOP). We gaan ervan uit dat de gemeente kan optreden als erkend leerbedrijf. Cofinanciering kan worden aangevraagd bij Fonds 1818. Die aanvraag kan het MBB verzorgen.

Ook voor het upgraden van de ICT-infrastructuur kan samenwerking worden gezocht voor een leer/werktraject met ROC Mondriaan, in dit geval de School voor ICT.

Dergelijke projecten hebben naast hun maatschappelijke waarde ook het voordeel dat het kostenverlagend kan werken door besparing op arbeidsloon. Studenten komen wel in aanmerking voor een stagevergoeding, maar die staat in geen verhouding tot uurlonen van professionals.

7.2 Middin

Al jaren onderhouden we warme banden met de Middin groep, een instelling voor mensen met een fysieke en/of verstandelijke beperking. Elke vrijdag komen cliënten in het kader van hun dagbesteding meehelpen bij het tuinonderhoud. Incidenteel worden cliënten ingezet bij de catering voor bezoekers op open dagen.

7.3 Stichting Cultureel Erfgoed Koude Oorlog (SCEKO)

Van meer recente datum zijn de contacten met SCEKO. Deze Rotterdamse stichting kent net zulke bevlogen vrijwilligers als het MBB. Zij waren prominent aanwezig op het Koude Oorlog evenement van september 2021. Dit jaar zijn zij de initiatiefnemers om stil te staan bij de Cubacrisis, uit 1962. We gaan ervan uit dat gezien de raakvlakken tussen SCEKO en het MBB, de contacten en de samenwerking de komende jaren zullen worden uitgebreid.

Museum Bescherming Bevolking.

Bunkercomplex Park Overvoorde
Van Vredenburgweg 176a
2283SE Rijswijk

7.4 B&T Productions

Dit evenementen bedrijf organiseert bijzondere team- en bedrijfsuitjes. In hun aanbod zit ook een bezoek met activiteiten aan het bunkercomplex (zie www.bent.nl). Door de coronapandemie zijn deze activiteiten lange tijd niet mogelijk geweest, maar worden nu weer opgestart.

Museum Bescherming Bevolking.

Bunkercomplex Park Overvoorde
Van Vredenburgweg 176a
2283SE Rijswijk

8. Medegebruikers

Momenteel maakt een wandelvereniging, tegen een geringe vergoeding, bij tijd en wijle gebruik van het museumgebouw om te vergaderen. Tevens staat in een aparte ruimte hun archief. Het doel is dat door deze vereniging vanuit het museum erfgoedwandelingen worden gestart. Ook hier geldt dat de coronapandemie roet in het eten heeft gegooid en dat nu de activiteiten kunnen worden opgestart.

9.

Museum Bescherming Bevolking.

Bunkercomplex Park Overvoorde
Van Vredenburgweg 176a
2283SE Rijswijk

9 Activiteiten 2022

- Overleg Omroep West i.v.m. promotie MBB
- Vastleggen van afspraken met scholen
- Open Dagen en bijzondere activiteiten organiseren en promoten
- Opzetten administratie / registratie bezoekers (NB: AVG)
- Aanvragen evenementensubsidie
- Overleg met de gemeente over afsprakenkader (in NVI-verband) waarin onder meer meegenomen worden de exploitatiesubsidie, huurovereenkomst en restauratie/herstel/gebruik diverse gebouwen / objecten op het complex; bijzonder aandachtspunt is (mogelijk) vertrek van KPN i.v.m. het binnenklimaat in relatie tot werkomstandigheden en gevolgen voor de collectie.
- Werven van vrijwilligers, inclusief opstellen profielschetsen (gidsen, communicatiedeskundige, docent geschiedenis)
- Nagaan mogelijkheden leer/werktrajecten
- Aanpassen ICT-infrastructuur
- Aansluiten op traject collectieregistratiesysteem en collectieplatform (in NVI-verband)

